

закріпити у Законі України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» окрему статтю із переліком форм благодійної діяльності, а саме: меценатство, волонтерство, гуманітарна допомога, донорство тощо із внесенням відповідних змін у статті спеціальних законів, присвячених по суті окремим формам благодійної діяльності, вказавши, що вони є формою, а не видом (різновидом) благодійної діяльності, як це зазначено у чинному законодавстві.

Список використаної літератури:

1. Европа : донорство как форма солидарности. URL: <http://krab.org.ua-data/upload/donorstvo/Evropa.forma>.
2. Гуманітарна допомога та донорство як форми благодійності в Україні. URL: <http://jurblog.com.ua/2017/04/gumanitarna-dopomoga-ta-donorstvo-yak-formi-blagodiynosti-v-ukrayini/>
3. Марченко О.В. Природа благодійної діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. С. 63-66.
4. Сербин Р. Детермінація форм благодійної діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. Вип. 12. С. 47-52.
5. Донорство яйцеклетки : последствия, как стать донором? URL: <http://love-mother.ru/donorstvo-yajceketkiposledstviya-kak-stat-donorom-otzyvu>.

Ключові слова: благодійність, донорство, трансплантаційна діяльність.

Ключевые слова: благотворительность, донорство, трансплантационная деятельность.

Key words: charity, donation, transplant activity.

МАКОДЗЕЙ ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри іноземних мов та соціально-гуманітарних дисциплін,
кандидат педагогічних наук

РИГОВАНОВА ВІКТОРІЯ АНАТОЛІЇВНА

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов та соціально-гуманітарних дисциплін,
кандидат філологічних наук, доцент

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ: НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Здійснення в Україні системних демократичних перетворень та реформ у сфері освіти, насамперед, пов'язано із розвитком інклюзивного освітнього простору. Розбудова інклюзивної освіти є одним із най-

більш відчутних викликів, які стоять перед нашим суспільством та державою [1], [2], [3, с. 118-121]. Як відомо, останнім часом в Україні спостерігається стійка тенденція до зростання чисельності соціально вразливих категорій осіб, у насамперед, осіб з інвалідністю [4, с. 96-99], [5]. Так, якщо в Україні проживає близько 3 млн. осіб з інвалідністю, то дітей майже 170 тисяч. Як засвідчує міжнародний досвід, демократичні стандарти суспільного розвитку передбачають інтеграцію та соціалізацію таких осіб у різних сферах життя. При цьому, сфера освіти та науки видаються ключовими. Їх розвиток покликаний забезпечувати просування України як демократичної та соціальної держави. Адже, важливою ознакою соціальної держави є високий розвиток освіти і науки, новітніх наукових технологій. Крім того, включення соціально вразливих категорій осіб до освітнього, наукового простору сприяє інтелектуалізації суспільства, мотивації інклюзивності та соціального прогресу.

Прикметно нагадати, що ще у 2015 році на Саміті ООН зі сталого розвитку було затверджено Національну доповідь «Цілі Сталого розвитку: Україна». Зокрема, до них було віднесено такі як: викорінення бідності; міцне здоров'я; якісна освіта; гендерна рівність; зменшення нерівності; мир, справедливість та сильні інституції; партнерство заради сталого розвитку [6].

Починаючи із здобуття незалежності України, у нашій державі розпочато процес розвитку національної моделі освіти. Розбудова законодавства про освіту [7] у цей період, незважаючи на її, переважно, декларативний характер, спрямована на: законодавче закріплення права на освіту; визначення законодавчих засад розвитку системи освіти; визначення компетентностей закладів освіти; права та обов'язки учасників освітнього процесу. Разом із тим, питання розвитку інклюзивної освіти не знайшли належного законодавчого закріплення. По суті ж, лише останнім періодом, система національної освіти розвиває вектор інклюзивності. Тому, буде доречним констатувати, що інклюзивна освіта в Україні є досить вразливою, ураховуючи наступне: складність процесів щодо розвитку інклюзивного суспільства, у тому числі відсутність належного сприйняття соціально вразливих осіб як невід'ємної, повноправної його складової; декларативність та формальність права на освіту; відсутність системних підходів щодо інклюзивного вектора розвитку освіти; відсутність належного нормативно-правового забезпечення розвитку інклюзивної освіти, у тому числі механізмів реалізації права на освіту та тісно пов'язаних із ним прав; складність інтеграційних процесів розвитку інклюзивної освіти; відсутність належного матеріально-технічного, кадрового, інноваційного забезпечення інклюзивної освіти; акцентування уваги держави, переважно до середню освіту як майданчик розвитку інклюзивної освіти; відсутність системної уваги до розвитку інклюзивної професійної, у тому числі вищої освіти; відсутність належної мотивації та інклюзивності наукової діяльності тощо.

Утвердження в Україні міжнародних (європейських) освітніх стандартів, просування нашої держави у напрямку інтеграції до міжнарод-

ного освітнього простору, передбачає за необхідне активізувати розвиток у нашій державі інклюзивної освіти. Закон України «Про освіту» (2017 р.) [8] встановлює, що інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. При цьому, інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Разом із тим, приписи Закону щодо розвитку інклюзивної освіти мають формальний характер. Так, у Законі передбачено, що заклади освіти за потреби утворюють інклюзивні та/або спеціальні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків така група або клас утворюється в обов'язковому порядку. Заклади освіти зі спеціальними та інклюзивними групами і класами створюють умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей. Особи з порушеннями фізичного, психічного, інтелектуального розвитку і сенсорними порушеннями забезпечуються у закладах освіти допоміжними засобами для навчання. Крім того, особам з особливими освітніми потребами надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Так, психолого-педагогічні послуги це комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, що передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, реабілітаційних установ системи охорони здоров'я, соціального захисту, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру. Натомість корекційно-розвиткові послуги (допомога) це комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення. Очевидно, що питання розвитку інклюзивної освіти варто провадити через два напрями: інклюзивне суспільство; ефективна законодавча регламентація.

Концептуальні засади інклюзивної освіти щодо осіб з інвалідністю визначаються відповідно до міжнародних освітніх стандартів [9; 10]. У відповідності до Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (2006 р.) держави-учасниці визнають право осіб з інвалідністю на освіту. Для цілей реалізації цього права без дискримінації й на підставі рівності можливостей держави-учасниці забезпечують інклюзивну освіту на всіх рівнях і навчання протягом усього життя, прагнучи при цьому: а) до повного розвитку людського потенціалу, а також почуття достоїнства та самоповаги та до посилення поваги до прав людини, основоположних свобод і людської багатоманітності; б) до розвитку особистості, талантів і творчості осіб з інвалідністю, а також їхніх розумових і

фізичних здібностей у найповнішому обсязі; в) до надання особам з інвалідністю можливості брати ефективну участь у житті вільного суспільства (ст. 24). Відповідні приписи потребують розвитку та імплементації у законодавстві України.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254-к/96-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Національна Стратегія сталого розвитку «Україна 2020»: Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015. № 5/2015 / Президент України. *Урядовий кур'єр* від 15.01.2015. № 6.
3. Костюк В.Л., Макодзей Л.І. Сучасні новації права на інклюзивну освіту: проблеми та тенденції законодавчого забезпечення. В.Л. Костюк, Л.І. Макодзей. Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези доп. сучасн. II Всеукр. наук.-практ.конф. (м. Київ, 26 жовтня 2018р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, к.ю.н. І.С. Сахарук. Київ. ФОП Маслаков. 2018. С. 118-121.
4. Костюк В.Л. Костюк Ю.В. Право на освіту дітей з особливими освітніми потребами в умовах соціальної держави: проблеми та тенденції удосконалення/В.Л. Костюк, Ю.В. Костюк // Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези допов. учасн. Всеукр. наук.-практ.конф. (м. Київ, 20 жовтня 2017 р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, відп. ред. к.ю.н. І.С. Сахарук. Київ: Прінт-Сервіс, 2017. С. 96-99.
5. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XI. *Відомості Верховної Ради*. 1991. № 21. Ст. 252.
6. Цілі Сталого розвитку: Україна: завдання та індикатори:URL. <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
7. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 року № 1060-XII *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 34. Ст. 451.
8. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017р. № 2145-VIII.*Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст. 380.
9. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю: Конвенція ООН від 13.12.2006 р.*Офіційний вісник України* від 19.03.2010р., № 17, стор. 93.
10. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю та факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009р. № 1767-VI // *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 9. Ст. 256.

Ключові слова: інклюзія, інклюзивне суспільство, інклюзивна освіта.

Ключевые слова: инклюзия, инклюзивное общество, инклюзивное образование.

Key words: inclusiveness, inclusive society, inclusive education.